

Fortidsminneforeningen
Aust-Agder lokallag

Fortidsminneforeningen

Dronningens gate 11
N-0152 Oslo

post@fortidsminneforeningen.no

Dato: 14. mars 2024

Deres sak:

Forslag til mottaker av Urnesmedaljen - Aadne Gunnar Sollid

Vi ønsker med dette å nominere Aadne Gunnar Sollid til Urnesmedaljen for sitt lange virke i kulturminnevernet - et virke som hele Agder og spesielt gamle Aust-Agder fylke har nyttet godt av i mange år og som fremtidens generasjoner vil dra nytte av i fremtiden. Sollid pensjonerer seg sommeren 2024 etter mange år som ansatt ved fylkeskommunen.

Aadne Sollid (f. 22. juli 1955) kom opprinnelig fra Rjukan, men flyttet som barn til Froland, der han vokste opp med en far som var tømrmester og lærer på Blakstad Yrkesskole. Selv fulgte han i sine fars fotspor og ble tømrrer med svenneprøven i 1972, før han tok mesterprøven i 1975 og fikk Håndverksbrevet som det het den gang, før han så startet opp som selvstendig tømrmester.

Etter det økonomiske krakket i 1989/90 ble det stor arbeidsledighet. Konkurransen mellom håndverkerne som hadde overlevd ble stor og prisene lave. Få lærlinger fikk praksisplass eller lærekontrakter. Men noen gode krefter kom på noe nytt: Samarbeid mellom det offentlige og næringsorganisasjoner. På Sørlandet ble det arrangert et kursopplegg der det å gi deltakerne en grunnlønn samtidig som de videreutdannet seg ble løsningen.

Arendal Håndverk- og Industribedrifters Forening (AHIF), Aust-Agder fylkeskommune ved Blakstad videregående skole, Riksantikvaren og NAV ble sentrale. Kurs i rehabilitering av verneverdig bygningsmasse på Furøya utenfor Tvedestrand og gjenoppbygging av det tre etasjers loftet på Brottveit i Valle kommune som raste i 1930 ble viktige læringsarenaer.

Det man i virkeligheten var i ferd med å gjøre var å utdanne en ny og ung håndverkerstand i et nytt fagfelt, nemlig bygningsvern og tradisjonshåndverk. Opplegget ble kalt «Agdermodellen» og ble et forbilde på landsbasis. Aadne G. Sollid hadde hovedansvaret for gjennomføringen av dette opplegget, og for han ble dette starten på en lang karriere i fagfeltet. I denne perioden hadde han også en deltidsstilling ved Norsk Håndverksinstitutt på Maihaugen i Lillehammer, der han jobbet med dokumentasjon av eldre håndverksteknikker. Dette gav han et godt grunnlag for både å utvide den faglige kunnskapen og å skape nye nettverk på nasjonalt nivå.

På 1990-tallet ble Sollid ansatt hos Riksantikvaren som konsulent i forbindelse med et storstilt prosjekt for å kartlegge og restaurere bygningsmassen i Norge fra før 1537 (reformasjonen) som er automatisk fredet. For første gang var en håndverker med i en slik gruppe på lik linje med akademikere med sine kunnskaper. Miljøet fra den gang har satt sitt preg på en rekke bedriftsetableringer på Sørlandet og i landet ellers utover 2000-tallet og frem til i dag.

Likevel valgte Sollid å skifte jobb i 2009. Et tilbud om å ta over som assisterende rektor ved Blakstad videregående skole var en mulighet til å påvirke utdanningssystemet, samt å være med på å bringe frem nye vordende håndverkere. Det gav han også en mulighet til å dra nytte av grunnutdanningen i pedagogikk fra 1980-tallet. Etter hvert ble Blakstad videregående skole slått sammen med Sam Eyde videregående skole, og Sollid overtok som studierektor for bygg- og anleggsfasene.

Det var i denne perioden et langt samarbeid med Latvia resulterte i restaurering av den siste tresynagogen i Baltikum. Etter lang planlegging og søknad om EØS-midler ble det startet et samarbeidsprosjekt rundt restaurering av synagogen i Rezekne med Sollid som sentral aktør. Omkring ti turer til Latvia hadde Sollid i denne perioden. Både med planlegging, møter med den norske ambassaden i Riga, men også sammen med byggfagelever, som arbeidet sammen med latviske elever og håndverkere. Dette gav elevene et godt grunnlag for å kunne samarbeide med øst-europeiske håndverkere og forstå deres kultur.

Fra 2014 gikk Sollid igjen tilbake til kulturminnevernet og bygningsvern, da som leder for Aust-Agder fylkeskommunes kulturminnevernseksjon, en jobb som han hadde frem til fylkessammenslåingen i 2020. Fra 2020 og frem til i dag har han vært koordinator i Agder fylkeskommunes kulturmiljøvernseksjon sine tre bygningsvensentre i Risør, Rysstad i Setesdal og Flekkefjord.

Aadne G. Sollid er et fantastisk eksempel på en mester som har spesialisert seg innen sitt fag. Han har også bidratt til å få respekten for håndverkerne opp på et plan der den hører hjemme. Han viser at man kan vokse med økt kunnskap og utdannelse innen faget og få nye ting ut av det å være håndverker. Og ikke minst det å være en håndverksmester.

I dag finner man fagskoler som tilbyr ettårig videreutdanning i bygningsvern på deltid, slik at man får god grunnkompetanse på vanlige gamle hus. Sollid er nå en av flere som jobber for å få til lignende utdanning på Sørlandet, da med fokus på bygg ved kysten hvor en trenger å styrke kunnskapen om panelarkitektur og bygg i kystbyene våre.

Sollid er videre en stor tilhenger av spesialisering innenfor tradisjonshåndverket. Markedet for bygningsvern er større enn noen gang. Huseiere og forvaltere av kulturminner følger med og vil ha fagfolk som mestrer tiltakene de skal få utført. Det er blitt enklere å finne og snakke med håndverkere, miljøer og forvaltere, og nettopp derfor mener Sollid at en bør spesialisere seg og bli kjempegod på noe. Et godt eksempel her er Eystein Greibrokk som var en gårdbruker i Setesdal, men som med hjelp fra fylkeskommunen og Sollid lærte seg opp på tradisjonell leiremuring. Greibrokk ble bedre og bedre, samtidig som ingen andre satset på dette. I dag er det få som ikke vet hvem Greibrokk er innen kulturmiljøvernet.

Selv om han ikke har vært medlem av Fortidsminneforeningen har han allikevel vært en særdeles sterk bidragsytar til at kulturminnevernet har fått høyere status og forståelse gjennom sitt virke og formidlerkunnskap til unge og voksne i Agder regionen. Alt sammen er viktig arbeid for at verdien av kulturminner og kulturmiljøenes får økt forståelse og bevissthet.

Et enstemmig styre i Aust-Agder lokallag ønsker derfor å nominere tømrmester, rektor ved Sam Eyde videregående skole, leder av kulturminnevernavdelingen i Aust-Agder fylkeskommune, koordinator for bygningsvernsentrene i Agder fylkeskommune, formidler og i praksis en svært verdifull kulturmiljøverner, Aadne Gunnar Sollid til mottaker av Fortidsminneforeningens høyeste utmerkelse - Urnesmedaljen, for sitt virke gjennom mange år.

Beste hilsen,
Styret i Fortidsminneforeningen, Aust-Agder lokallag
v/Torgrim Landsverk
Styreleder

Kilder:

- Magasinet Mesteren 03/2023.
- Magasinet Tømreren 01/2020.
- Mange samtaler i privat- og jobb sammenheng.